

7. Pamment J. *New Public Diplomacy in the 21st Century*. London: Routledge, 2013. 208 p.
8. Agreement on Security Cooperation between Romania and Ukraine. *Presidency of Romania*. 2024. URL: <https://www.presidency.ro/en/media/press-releases/agreement-on-security-cooperation-between-romania-andukraine1720707048>
9. Brezar A. Russia aims to capture Odesa and threaten Moldova and Romania, Zelensky warns. *Euronews*. 2025. URL: <https://www.euronews.com/my-europe/2025/06/12/russia-aims-to-capture-odesa-and-threaten-moldova-and-romania-zelenskyu-warns>
10. Cross-border cooperation programmes 2021–2027. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/ipa/cross-border_en
11. EU Solidarity Lanes for Ukraine. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2283
12. Joint Statement of the Ministers of Foreign Affairs of Ukraine, Moldova and Romania. Chernivtsi, 2025. URL: <https://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/ukraine/2025/08/ukraine-250808-ukraine-mfa02.htm>
13. Андрій Сибіга зустрівся з колегами з Молдови та Румунії у форматі Одеського трикутника. *Міністерство закордонних справ України*. 14 лютого 2026 р. URL: <https://mfa.gov.ua/en/news/andrij-sibiga-zustrivsya-z-kolegami-z-moldovi-ta-rumuniyi-u-formati-odeskogo-trikutnika>
14. Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Румунією. *Офіційний вебсайт Президента України*. 11 липня 2024 р. URL: <https://president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-92117>

Золотарьов Богдан

Хмельницький національний університет

СВІТОВІ ПРАКТИКИ У ВРЕГУЛЮВАННІ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ І ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Ключові слова: міжнародні організації, міжнародна система безпеки, право вето, колективна безпека, дипломатичний тиск.

Key words: international organizations, international security system, veto power, collective security, diplomatic pressure.

Існує поширене уявлення, що міжнародні організації забезпечують мир під час військових конфліктів, мають великий вплив та стримувальну силу, проте їх можливості часто обмежені різними чинниками. У контексті російсько-української війни постає питання, чи можуть міжнародні організації сприяти врегулюванню військового конфлікту.

ООН займає ключову роль у міжнародній системі безпеки. Ефективність роботи ООН обмежується правом вето постійних членів. Наприклад, блокування Російською Федерацією створення міжнародного трибуналу у справі збиття рейсу

МН17, що демонструє інституційні обмеження ООН, коли держава-агресор є постійним членом Ради Безпеки [2; 4, с. 355; 11; 12].

Основою діяльності НАТО є Північноатлантичний договір, у якому країни-учасниці беруть на себе відповідальність за дотримання і збереження миру, у разі потреби зобов'язані надати допомогу союзникам у розв'язанні військового конфлікту, форму допомоги країна визначає самостійно. Втручання НАТО поза межами території членів можливе лише за спільним рішенням. Якщо у конфлікті кожен член не задіяний прямо і конфлікт відбувається поза кордонами його членів, то НАТО не має юридичного права або зобов'язань втручатись [4, с. 355–356; 6].

ОБСЄ є правонаступницею НБСЄ (Нарада з безпеки та співробітництва в Європі), яка була заснована під час «холодної війни», як платформа для діалогу та співпраці між Сходом та Заходом. Основні напрями діяльності – це питання, що стосуються правової та гуманітарної сфер. Разом із цим ефективність ОБСЄ обмежується невійськовим статусом, залежністю від добровільної співпраці сторін конфлікту і прогалинами в організації, зокрема обмеження роботи у нічний час [4, с. 356–357; 8].

Отже, жодна з існуючих міжнародних організацій не може бути гарантом безпеки для країни у разі масштабного вторгнення ворога. Роль міжнародних організацій переважно полягає у дипломатичному тиску, моніторингу та політичному засудженні агресії, що не завжди має стримувальний ефект.

Виходячи з вищенаведеного, маємо на меті обґрунтувати тезу про те, що держава, яка прагне протистояти військовим загрозам і мати важелі впливу на міжнародній арені, повинна регулярно розвивати власну обороноздатність та вибудовувати стратегічні партнерські міжнародні відносини. Прикладом може бути арабо-ізраїльська війна «Судного дня». Розпочалася 6 жовтня 1973 р. і тривала 18 діб. Єгипетські війська провели несподівану військову атаку, що призвело до прориву оборони та просування вглиб Ізраїлю. Ізраїль знаходився на межі капітуляції. Він провів мобілізацію, що дала змогу стабілізувати фронт і зупинити просування ворога. Важливу роль у подальшому перебігу війни відіграла військова допомога США, які розпочали масштабні поставки озброєння з метою недопущення поразки Ізраїлю та запобігання втягуванню у конфлікт СРСР [3; 9; 10]. Вторгнення Іраку в Кувейт розпочалося 2 серпня 1990 р. Протягом кількох годин іракські війська взяли під контроль Ель-Кувейт. Спочатку Ірак оголосив про створення «Республіки Кувейт», яка 28 серпня офіційно проголошена 19 республікою Іраку. Світ відреагував миттєво, оскільки Ірак відмовився виходити з Кувейту, коаліція з 35 країн на чолі зі США розпочала військову операцію з метою звільнення Кувейту та відновлення його суверенітету, що вдалось досягнути 28 лютого 1991 р. [1; 5; 7].

Ці приклади демонструють: допомога союзників ефективна лише тоді, коли держава здатна самостійно витримати початковий удар. Відсутність належної оборонної спроможності та готовності до опору може призвести до швидкої втрати суверенітету навіть за наявності міжнародних гарантій безпеки. Ключовим чинником досягнення ефективного захисту та впливу на міжнародній арені є системний розвиток обороноздатності держави. Стратегія України не повинна зводитися виключно до вступу в НАТО або ЄС, водночас повна відмова від євроатлантичного та європейського курсу є недоцільною. Першочерговим пріоритетом для

України має залишатися власна спроможність захищати суверенітет без критичної залежності від зовнішньої допомоги, бо вступ до НАТО чи Європейського Союзу – це тривалий процес, який залежить не тільки від внутрішніх реформ, а й від рішення інших держав, які ухвалюються з огляду на політичні, безпекові та стратегічні фактори.

Джерела та література

1. Агресія Іраку проти Кувейту, наслідки. *KIMO*. URL: <http://www.kimo.univ.kiev.ua/MVZP/55.htm>
2. Верховна Рада України. Статут Організації Об'єднаних Націй (з поправками). Статут Міжнародного Суду Організації Об'єднаних Націй. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#n148
3. The 1973 Arab-Israeli War. *Office of the Historian*. URL: <https://history.state.gov/milestones/1969-1976/arab-israeli-war-1973>
4. Іваніщак О. М. Попередження та врегулювання політичних конфліктів як теоретична проблема. *Львівський національний університет імені Івана Франка*. URL: https://rusnauka.com/ONG/Politologia/2_ivanischak.doc.htm
5. Історія без міфів. «Буря в пустелі»: як Саддама Хусейна покарали за вторгнення в Кувейт. *YouTube*. 9 листопада 2022 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ljGwvKmKXhQ>
6. Клапс С. Війна Росії проти України: відповідь НАТО. *Європейський Парламент*. URL: <https://surl.li/azwqjr>
7. Кляйн Д. Механізми Західного домінування: коротка історія Іраку та Кувейту. *Universe*. 22 грудня 2016 р. URL: <https://eustudiesweb.com/mechanism-s-of-western-domination-a-short-history-of-iraq-and-kuwait/>
8. Міністерство закордонних справ України. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). *МЗС України*. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobotnictva-v-yevropi>
9. Пивоваров С., Коберник К. 50 років тому Ізраїль виграв війну Судного дня проти Єгипту і Сирії. *Бабель*. 18 жовтня 2023 р. URL: <https://surl.li/intyth>
10. Реальна історія. Нам потрібна нова архітектура світової безпеки. *YouTube*. 4 квітня 2025 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AZMXYIU6XZc>
11. Шамшура О. МН17: рідні загиблих вимагають справедливості. *Le Monde*. 12 серпня 2015 р. URL: <https://france.mfa.gov.ua/news/3944-mh17-ridni-zagiblih-vimagajuty-spravedlivosti-posol-oleg-shamshur-dlya-le-monde>